

Osvrt na *Allium saxatile* kompleks u Hrvatskoj

kratko priopćenje

Sandro Bogdanović (Zavod za poljoprivrednu botaniku, Agronomski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Svetošimunska cesta 25, 10000 Zagreb; sbogdanovic@agr.hr)

Prema dosadašnjim saznanjima kompleks *Allium saxatile* je u hrvatskoj flori zastupljen s dvije vrste: *A. saxatile* M. Bieb. i *A. horvatii* Lovrić (Lovrić 1971, Bedalov i Lovrić 1978, Bogdanović 2015, Nikolić 2015). Na temelju opsežne molekularno-morfološke revizije cijelog *Allium saxatile* kompleksa, Seregin i sur. (2015) iznose najnovije spoznaje o morfološkim i filogenetskim odnosima vrsta unutar ovog kompleksa, i to na temelju dvije kloroplastne (*rpl32-trnL*, *trnL-trnF*) i jedne jezgrine regije (ITS). Prema njima, vrsta *A. saxatile* ne raste na području Hrvatske već se svi njezini dosadašnji lokaliteti

trebaju pripisati vrsti *A. horvatii* (Sl. 1). *A. horvatii* se može smatrati Apeninsko-Balkanskim endemom. Vrsta *A. horvatii* je diploidna ($2n=16$) i rasprostranjena je na području Italije, Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije (Sl. 2). Uspijeva na kamenjarskim staništima, siparima i vapnenačkim klifovima u visinskom rasponu od 3 - 2000 m nadmorske visine. S druge strane, *A. saxatile* je kao tipična

Slika 1. *Allium horvatii* Lovrić; a) cvat, b) lukovice (Foto: S. Bogdanović, 08.09.2012., otok Krk, Baška).

vrsta ovog kompleksa rasprostranjena na području Rusije, Gruzije, Azerbajdžana i Armenije. Uspijeva na stepskim travnjacima, planinskim livadama, točilima i pukotinama stijena (Seregin i sur. 2015: 94-95). Isti autori navode da svojta *A. saxatile* ssp. *tergestinum* (Gand.) Bedalov et Lovrić (Bedalov i Lovrić 1978), poznata s područja istočno-jadranske obale (*locus classicus* okolica Trsta), nema genetske osnove za izdvajanje u zasebnu svojtu te se ne razlikuje od vrste *A. horvatii*. Na temelju rečenog, potrebno je provesti nomenklature preinake u Flora Croatica bazi podataka. Predlaže se isključivanje vrste *A. saxatile* iz popisa hrvatske flore, a sva njezina dosadašnja nalazišta (literaturna i herbarijska) treba pripisati vrsti *A. horvatii* koje je ujedno najstarije validno objavljeno ime.

***Allium horvatii* Lovrić**

Mjesto prvog objavljivanja: Österreichische Botanische Zeitschrift 119: 569 (1972)

Sinonimi: *A. tergestinum* Gand., Fl. Eur. 22: 83 (1890), *A. saxatile* ssp. *tergestinum* (Gand.) Bedalov et Lovrić, Comun. Soc. Stud. Veget. Alp. Orient. Dinar. 14: 122 (1978), *A. saxatile* auct. p. p.

Nalazišta u Hrvatskoj: Istra, Čićarija, Učka, Gorski kotar, Hrvatsko primorje, otoci Krk, Prvić, Sv. Grgur, Lošinj, Medvednica, Plješivica, Velebit, Biokovo, Svilaja i Poštak.

Slika 2. Rasprostranjenost vrsta *Allium horvatii* (◆), *A. rubiflorum* (●) i *A. austrodanubialis* (○) (preuzeto u cijelosti iz Seregin i sur. 2015).

Literatura

- **Bedalov, M., Lovrić, A. Ž. (1978):** Biosistematska analiza taksona *Allium horvatii* Lovrić i srodnih taksona u istočnojadranskom primorju. Comun. Soc. Stud. Veget. Alp. Orient. Dinar. 14: 115-127.
- **Bogdanović, S. (2015):** *Allium horvatii* Lovrić. U: Nikolić, T., Milović, M. Bogdanović, S., Jasprica, N. Endemi u hrvatskoj flori. Alfa d.d., Zagreb, 34.
- **Lovrić, A. Ž. (1971):** Nouveautes de la flore halophile du Littoral Croate. Österreichische Botanische Zeitschrift 119: 567-571.
- **Nikolić, T. (ur.) (2015):** Flora Croatica Database. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Botanički zavod s botaničkim vrtom. <http://hirc.botanic.hr/fcd> (pristupljeno 15. studenog 2015).
- **Seregin, A. P., Anačkov, G., Friesen, N. (2015):** Molecular and morphological revision of the *Allium saxatile* group (Amaryllidaceae): geographical isolation as the driving force of underestimated speciation. Botanical Journal of the Linnean Society 178: 67-101.